

BX 890

S 8

V. 7

FONDO BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEON

A SA GRANDEUR

MONSEIGNEUR SERGENT

ÉVÊQUE DE QUIMPER.

MONSEIGNEUR,

Lorsque je débutois laborieusement dans la librairie, vous avez daigné diriger mon inexpérience et soutenir mes foibles efforts.

Et tous ceux qui ont eu la passion du beau et du vrai, qui ont recherché les splendeurs de la parole et les lumières de la doctrine, ont trouvé près de vous la même protection bienveillante, généreuse, éclairée; votre zèle pour le progrès des Lettres et votre dévouement pour la diffusion de la Science ecclésiastique ne pourroient être égalés que par cette bonté paternelle, cette douce et noble simplicité, ces aimables et touchantes vertus qui vous soumettent tous les cœurs.

C'est un humble témoignage de gratitude et de vénération profonde, c'est un hommage de piété filiale, s'il m'est permis de le dire, que je viens offrir à Votre Grandeur dans la dédicace de cette publication; veuillez l'agréer s'il vous plaît, Monseigneur, avec la même indulgence que vous recevez ceux que l'ardeur de savoir réunit sous votre direction, avec la même condescendance que vous accueilliez autrefois le pauvre voyageur en librairie.

Placé sous d'aussi favorables auspices, paroissant sous le patronage de la science et de la charité, les œuvres de celui « dans qui l'on entend toute l'École, » suivant le mot de Bossuet, trouveront partout un favorable accueil.

Je suis avec le plus profond respect,

Monseigneur,

De Votre Grandeur,

Le très-humble et très-obéissant serviteur,

L. VIVÈS.

Paris, 29 octobre 1855.

REVERENDISSIMI PATRIS

FRANCISCI SUAREZ

E SOCIETATE JESU

IN CELEBRI CONIMBRICENSI ACADEMIA OLIM SACRÆ THEOLOGÆ PRIMARI, EMERITI,
EXIMIQUE DOCTORIS,

VITA

Adeo longe, lateque P. Francisci Soarii nomen, et fama percrebuit; adeo nota multorum voluminum, quæ feliciter edidit, monumenta; ut supervacaneum pene sit brevibus pagellis includere nomen, quod per orbem extenditur universum. Verum ne, aut votis cujusquam desse, aut consuetudini videamur; paucis accipe vitam illius.

Natus est Franciscus Soarius genere nobilis, Granatæ in Hispania Bœtica, 5 Januarii die, anno 1548, seu, ut alii numerant, 1549. Septimum decimum ætatis ingressus, cum jam Salmanticæ tertium in Jure discendo curriculum ageret, huic minimæ Societati adscribi voluit; Deo melioris ad vitæ cursum stimulos admovente, opera Patris nostri Joannis Ramirez concionatoris ea tempestate clarissimi; quo per illam Quadragesimam incredibili pietatis ardore ad populum declamante Religiosas auxere familias Academici, ut Soarius ipse narrabat, fere quingenti. Graves initio sternendæ fuere difficultates, quæ adolescentulum Deo se addicendi avidum ab aditu Societatis arcebant. Deus tamen, qui ingens illud Societati suæ jam tum columnen destinaverat, Soarium ne animum desponderet; in urgendo proposito confirmabat. In petenda igitur Societate, qua precibus, qua lacrymis usque adeo institit, ut Pater Joannes Soarius, qui tum Provinciam administrabat, quamvis aliorum refragante sententia, illum a Societate excludere non potuerit, Spiritu Sancto, quod ipse postea fatebatur, impulsus.

Nondum exacto biennii tyrocinio, in quo multa humilitatis, multa cæterarum præbuit documenta virtutum; Philosophiæ cursum iniit, biennio vel paulo plus præpropere nimis absolvit. Initio quidem neque inter condiscipulos eminere: neque mediocris ingenii limites transilire. Ipse sui pertæsus, pigensque profectus exigui, enixe a superioribus obsecrare, ut se tandem ab iis studiis, quibus impar sentiebat ingenium, ne operam perderet, abdicarent. Cum vero majorum consiliis acquiesceret, studiisque vehementer instaret, subita lux oborta sopitæ menti erupit in flammam,

quæ rem postea Christianam clarissimis doctrinæ radiis illustravit. Regebat tum temporis Salmanticense Collegium Pater Martinus Guttierrez raræ admodum sanctimonie vir; is, qui in Gallia detrusus in carcerem ab hæreticis, fidei causa mortem obiit felicissime: cujus animam laureola insignem martyrii Sancta Mater Teresia de Jesu, cum esset in Hispania, vidit cælo invehit triumphantem. Hic igitur talis vir, ac tantus dicere solitus erat, opera Fratris illius (in Soarium digitum intendebat) a Deo mirum in modum et Ecclesiam illustrandam, et exornandam Societatem. Quod prophético prædictum spiritu a Martino facile credet, qui primordia illa Soarii de dimittendis studiis tunc agentis, cum admirabili rerum exitu composuerit. Eam deinceps haurire cœpit ex studiis voluptatem, ut curas alias omnes, exceptis iis, quæ ad excolendum spiritum attinebant, cogitationesque abriperet. Confabulationes pretiosissimi, ut vocabat, temporis deprædatrices, aliasque vitæ illecebras, tota animi, tota corporis declinatione vitabat, cubiculi amans et secessus. Cum Theologiæ operam daret, seque a Philosophia, quam, ut diximus, cursim præterit, minus quam vellet, instructum videret; ei privato studio recolendæ animum appulit, suisque commentariis sic illustravit, ut jam tum prima duxerit lineamenta ejus Metaphysicæ, quæ postea paulo politior edita luci, omnium tenuit admirationem. Morales præterea quæstiones, quas per tempus a Magistris audire non licuit, suos in usus elucubratus est adeo laboriose, ut partes impleret et discipuli, et magistri.

E subselliis evector ad cathedram, fastigiumque docendi, Philosophiam Segoviae primum; Theologiam deinde per annos aliquot Pintie docuit, ubi exercita ab æmulis virtus, Deo ad majora illum per adversa ducente, magis enituit. Romam accitus divinæ sapientiæ fontes aperuit in Romano Collegio octo per annos magno audientium plausu, et fructu. Inde cogente vi morbi reversus in Hispaniam, Compluti (ubi dictata illius, prævigili auditore, accensis ante lucem facibus excipiebantur) docuit annos itidem octo, Salmanticæ unum. Tandem missus in Lusitaniam Philippi Secundi Hispaniarum Regis accitu, ut in Academia Conimbricensi, quæ illum spectatæ jam doctrinæ, virtutisque fama percelebrem multum diuque a Rege petierat, Primarium ageret professorem. Nihil non Soarius movit, ut oblatum sibi honorem excuteret. Cedendum fuit tamen et Academiæ nobilissimæ precibus, et Catholici Regis constantissimæ voluntati. Viæ ergo accingitur et labori, Deo, ut Soarius ipse dicebat, difficultates, quæ se offerebant graves et plurimæ, complanante, sumptisque ex itinere Doctoris insignibus inauguratur ritu solemnibus in Academia, quæ illum effusissime spectavit, auditque libentius, suavissimos hominis amplexa mores, divinamque admirata doctrinam. Conimbricam attigit benevolentissimis omnium animis, plausuque Academiæ totius exceptus. Ubi vero se explicare cœpit ac pandere eruditio illa Soarii, illa doctrina, illa morum gravitas, illa suavitas, illa verborum modestia, animique submissio; incredibile dictu est, quantum attraxerit omnium animos, quantumque sui admiratione defixerit. Omnes uno ore fateri id loci, id honoris longe infra Soarium esse, fama sui multo majorem: felicemque Academiam, cui talis ac tantus Doctor obtigerit. Alii persuadere sibi

infusam ei divinitus sapientiam. Nec defuit, qui simpliciter, et candide illum rogarit. Num ita se res haberet? cui Pater subridens, hilari quadam sinceritate respondit: *A se quidem id sapientiæ, quantulumcumque esset, Deo bonorum omnium fonti acceptum primo referri: studio deinde suo, atque sudori, quo vel infœcunda ingenia si irrigentur, aliquem tandem fructum ferant necesse est.*

Conimbricæ docuit annos ferme viginti ea virtutis, ac sapientiæ laude, quam non caperent orbis Christiani, ne dum unius Lusitanie fines. Docentis ab ore pendebant frequentissimi auditores, quorum pars major e prima nobilitate, atque ex omnibus fere religiosis ordinibus, qui eo Magistro magnopere gloriabantur, et nunc superstites gloriantur. Doctores, cæterique Magistri, qui in aliis etiam facultatibus eminent, implicitis in quæstionibus eum avidissime consulebant, communemque omnium Magistrum, qua privatim, qua publice nuncupabant. Rectores Academiæ illustrissimi: Præsules totius Lusitanie sapientissimi: sacræ virorum, virginumque familiæ: Collegia litteris, et nobilitate florentissima: omnia fere non Lusitanie modo, sed Europæ totius Tribunalia sive juris humani, sive divini, rebus in dubiis ab hoc veluti oraculo responsa quærebant. Rem denique gravioris momenti, in qua conscientie periculum verteretur, inconsulto Soario, tuto moliri nullus audebat.

Illius vero incredibilem, ac pene divinam eruditionem, ingenium, judicium, memoriam quis digne commemoret? Quis non miretur acutissimam illam ingenii aciem in difficultatibus quæstionum sive sternendis, sive rimandis, nihil ut aspèri, nihil ut supersit ambigui? Quis non suscipiat gravissimum illud, acerrimumque judicium in opinionibus aut eligendis, aut innovandis, aut veteribus recudendis? Cui non sit stupori ille rerum propemodum infinitarum, quas capacissimæ mentis ambitu comprehenderat, pulcherrimus ordo, perspicuitas, dispositio: atque illa totius doctrinæ cum facilitate raritas, cum fœcunditate felicitas? Quantus in tanta opinionum, conclusionumque varietate consensus, quanta connexio, ut videantur aliæ ex aliis sponte descendere! dicebat reminiscendo magis, quam recolendo, assequi se memoria quid, quove in loco scriptum haberet: et si necessitas postularet, aut conditi a se libri casu aliquo interciderent, memoriter de integro dictaturum quidquid e sola ratione, intelligentiaque penderet. Facile id quidem creditu iis, qui verba illius frequentissima in schola diebus singulis ultra horam ex memoria dictantis excipiebant. Id, quod bonam diei partem domi quotidie factitabat: cum duas plerumque (plures interdum) diversarum rerum materias, alteram scholis, typis alteram expoliret; nisi quod his ultimis annis prius ea, quæ transcribenda erant, suo ipse chirographo exarabat; ut longius pensum conficeret, cum scribendo præiret amanuensibus.

Auctores hujus ætatis florentissimi, quoties inter scribendum Soarii mentio incidit, verbis utuntur ejus in laudem et gravissimis, et amplissimis. Dom. D. Ferdinandus Martius Mascaregnas Algarbiorum quondam Antistes, nunc vero in fidei causis Quæsitore Maximus (cui Soarius, tum propter insignia in Societatem merita sæpe alias decantata: tum propter sapientiam singularem, editoque eruditissimo de Auxiliis libro spectatissimam, opus de Gratia dicatum voluit) in censura illius Apologiæ, qua

Soarius in sectam fulminat Anglicanam, præter alia, quæ ibi videre licet, *Auctorem gravissimum nominat, celeberrimumque Doctorem*. Eodem propemodum ore loquitur Dom. D. Martinus Alphonsus de Mello, Episcopus Lamecensis; qui ut erat litterarum omnium divinarum, ita Soarii studiosissimus, omnia fere dictata illius, antequam lucem aspicerent, suis transcripta sumptibus avidissime devorabat. Dominus D. Alphonsus de Castelbranco, Conimbricensis nuper Episcopus, Comesque Argalinensis, atque olim in Lusitania Prorex de Soario, deque universa Societate optime meritus, qui propter insitam ingenii vim, studiumque admirabile, Theologus acutissimus: propter infinitam propemodum Sanctorum Patrum, assiduamque lectionem disertissimus concionator: propter cordatissimam urbanitatem, hujus Academiae, Regnique totius delictum habebatur, is, inquam, de Soario, ut de eo, qui humanum fastigium excessisset, magnifice loquebatur: illumque in ea censura, quam diximus, non dubitavit, *Communem hujus ætatis Magistrum et Augustinum alterum* appellare. Et, quod caput est, Paulus Quintus, qui ad clavum nunc sedet Ecclesiæ, datis quater ad Soarium litteris Apostolicis, *Doctorem* vocat *Eximium*: aliisque nominibus perquam honorificis explicat satis quantum illius nomini tribuat et doctrinæ. Hispaniarum Rex Philippus Secundus iis in litteris, quas ad ipsum super adventu in Lusitaniam dedit, verbis gravissimis, honorificentissimisque ostendit, quam præclare de illius virtute senserit et doctrina: gratesque præterea egit, quod munus docendi in Academia Conimbricensi suscipere voluerit, eo honore verborum, ut significet humanissimus Rex accepisse potius beneficium, quam dedisse. Eadem fuit semper Philippi hoc nomine Tertii, qui nunc rerum potitur, existimatio: sive litteris honorifice ad eum scriptis, sive publicis, gravissimisque negotiis, quæ Soario conficienda commisit. Nullus denique secularis, nullus Ecclesiasticus Princeps in Hispania fuit, qui Soarium propter egregias animi, atque ingenii dotes non susciperet, non amaret. Externi etiam, ac peregrini, qui huc iter ea de causa sæpe flectebant, tunc maxime arbitrabantur itineris sui fructum aliquem percepisse, cum possent patriæ redditi gloriari Magnam a se visum Soarium, quem hujus ætatis, vel *Prodigium*, vel *Oraculum* appellabant.

Scripta reliquit voluminum monumenta tria, quatuorve supra viginti, partim edita jam, partim edenda; quanta eruditione, quanta doctrina, clamant ipsa, norunt omnes. Illorum seriem, quod non nemo fortasse desideret, hic lubet attingere.

LIBRI EDITI JAM IN LUCEM, EDENDIQUE PROPEDIEM.

QUI PRIMÆ PARTI D. THOMÆ RESPONDENT.

1. — *De Deo Trino, et Uno Prædestinat., etc.* . . . Tomus I.
2. — *De Angelis.* . . . Tomus II.
3. — *De Opere sex dierum, de Anima; de Creatione primi hominis: statu innocentie, et casu illius.* Tomus III.

QUI RESPONDENT PRIMÆ SECUNDÆ.

4. — *De ultimo fine hominis; de Voluntario; Bonitate, et malitia; Virtutibus, et vitiis, seu peccatis.* Tomus unicus.
5. — *De Legibus, seu de Deo Legislatore.* . . . Tomus unicus.
6. — *De Gratia, seu de Deo justificatore, ubi præmissis variis Prolegomenis, de necessitate agitur gratiæ.* . . . Tomus I.
7. — *De Gratia actuali, ubi latissime de Auxiliis.* . . . Tomus II.
8. — *De Gratia, ubi de Gratia habituali, et effectibus illius.* . . . Tomus III.
9. — *De vera intelligentia auxilii efficaci, etc.* . . . Tomus IV.

QUI SECUNDÆ SECUNDÆ.

10. — *De Fide, Spe, et Charitate.* . . . Tomus unicus.
11. — *De Religione, de Præceptis illius, et vitiis contrariis.* . . . Tomus I.
12. — *De Religione, ubi de Oratione, Juramento, et Voto.* . . . Tomus II.
13. — *De statu Religionis in genere.* . . . Tomus III.
14. — *De statibus Religiosorum in genere, et specie, ubi latissime de Societate JESU.* . . . Tomus IV.

QUI TERTIÆ PARTI.

15. — *De Incarnatione.* . . . Tomus I.
16. — *De Mysteriis vitæ Christi.* . . . Tomus II.
17. — *De Sacramentis in genere, Baptismo, Confirmatione, Eucharistia, Missæ sacrificio.* . . . Tomus III.
18. — *De Pœnitentia; Extrema unctione; Purgatorio; Indulgentiis.* . . . Tomus IV.
19. — *De Censuris Ecclesiasticis, et de Irregularitate.* Tomus V.

OPERA VARIA THEOLOGICA.

20. — *Opuscula Theologica.* . . . Tomus unicus.
21. — *Defensio Fidei Catholicæ adversus Anglicanæ sectæ errores.* . . . Tomus unicus.
22. — *Consilia, et variæ Quæstiones.* . . . Tomus unicus edendus.